

Önsöz

Değerli Meslektaşlarım,

Sağlık çalışanlarının tamamı ve biz eczacılar giderek ağırlaşan şartlarda mesleğimizi sürdürmeye çalışıyoruz. Bu bağlamda "Bilimsel Eczacılık Bayramı'nın 171. yıldönümünü kutladığımız 14 Mayıs'ta eczacılık mesleğinin sağlıktaki önemli rolünü hatırlamak açısından bizler için ayrı bir önem taşıyor. Kuşkusuz eczacılık toplumsal sorumluluğu yüksek, insan sağlığı alanında hayati önem taşıyan bir meslek koludur. Dolayısıyla, bir yıl boyunca eczacılık alanında yaşananları ve eczacılığın geleceğini tartıştığımız bu özel gün siz meslektaşlarımızın katılımı ile güzelleşecektir.

Bu yılki eczacılık günümüzün ana teması olan akılcı ilaç kullanımı olacak. İlaçlar doğru kullanılmadığı takdirde başka sağlık sorunlarına yol açtığı gibi zehir etkisi de gösterdiğini biliyoruz. Başka bir deyişle; temelde her ilaç toksik bir madde, uygunsuz kullanıldığında ölüme kadar varabilen ciddi hasarlar oluşturan bir ürün iken, diğer yandan da, bilinçli ve uygun kullanıldığında insan ve toplum sağlığının sürdürülebilmesi ve geliştirilebilmesi için vazgeçilmezdir. Eczacının vazgeçilmezliği de tam da bu noktada açığa çıkmaktadır. Aynı zamanda, akılcı ilaç kullanımı sağlık bütçesinin rasyonel kullanımı ve eczacıların bu bütçede yarattığı tasarrufun ölçülmesi bakımından da kritik önemdedir. Bu yüzdendir ki, bu yıl 14 Mayıs'ta "akılcı ilaç" söylemini yaygınlaştırmak ve akılcı ilaç kullanımını artırmak ve halk nezdinde farkındalık yaratmayı amaçlamaktayız.

Eczacıların bu anlamda en önemli rolü hastanın ilaçlarının en etkili ve en doğru biçimde kullanıldığını garanti etmektir. Dolayısıyla akılcı ilaç, doğru ilaç, doğru kişi için, doğru şekil, doğru doz ve zamanda şeklinde olmalıdır. Ayrıca, ilaç doğru kullanılmadığı takdirde halk sağlığını tehdit etmesinin yanı sıra, ülkenin sağlık harcamalarını da artıran bir faktördür. Bu da demek oluyor ki; halk sağlığını ve ülke ekonomisini korumak, eczacılık mesleğini korumaktan başlar. Bu da doğru sağlık politikaları ile mümkündür. Eczacılığı ilaç satan herhangi birinden ziyade, bu alanda eğitimini tamamlamış ve profesyonel anlamda bu işi yapan halkın en yakın sağlık danışmanı olarak görmek gerektiğini her zaman belirtiyorum.

Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergimiz için meslektaşlarımızdan sıklıkla hem eleştiri hem de övgü alıyoruz. Yayınımızın eczacılarımızın başucu el kitabı olması bizleri hayli sevindirmektedir. Bilimsel ve güncel makalelerin ağırlıklı olduğu yayınımızın bu sayısında Türkiye'de özellikle artan erken yaş obezitesi dikkat çekmesi ile birlikte obezite ve diyabet konuları işlenmiştir. Diyabet küresel bir sorundur ve daha çok gelişmekte olan ülkelerde yoğun olarak görülmektedir. Ayrıca 2010 yılı itibarı ile dünyadaki erişkin nüfusun %6,4'ü yani 285 milyon kişi diyabetten etkilenmektedir. Ülkemizde ise 3 milyon klinik diyabetli olmak üzere toplamda 6 milyon olan diyabetli vardır. Azımsanmayacak bu rakam, diyabete önem vermemiz gerektiğini ve sağlık emekçileri olarak diyabet tedavisinde rolümüzün önemini gösteriyor.

Diyabet konusunda daha bilinçli olmak adına, bu konuda farkındalığın artırılması, etkili tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi, komplikasyonlarından korunma ve ulusal vizyon, hedef ve stratejilerin geliştirilmesine yönelik "Diyabet 2020: Vizyon ve Hedefler Projesi" kapsamında T.C. Sağlık Bakanlığı, Türkiye Diyabet Vakfı, Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi, Uluslararası Diyabet Federasyonu Avrupa, Birliğimiz ve 24 kuruluş ile birlikte yürütülen ulusal bir projedir. Proje ülkemizde diyabet ile ilgili mevcut durumu ve sorunları ortaya koymasının yanı sıra, çözüm yolları, hedefler ve stratejiler oluşturmayı amaçlamaktadır. Eczacıların diyabet kontrolündeki rolü, son yıllarda başta Avrupa olmak üzere tüm ülkelerde genişlemektedir. Türkiyeli eczacıların da bu kapsamın dışında kalması düşünülemez. Proje hakkında detaylı bilgiye bu sayımızda ulaşabilirsiniz.

Bu sayıdaki diğer konumuz ise obezite. Obezite özellikle son dönemde erken yaş obezitesi ile sıklıkla gündeme gelmektedir. Bu aşamada obezitenin önlenmesi ve tedavisi sırasında en yakın sağlık danışmanı olarak verdiğimiz hizmetlerin önemi yadsınmaz.

Bir sonraki sayıda görüşmek üzere...

Tüm meslektaşlarımızın Bilimsel Eczacılık Bayramını kutluyorum.

Mayıs 2010

Ecz. Erdoğan ÇOLAK

Başkan

ISSN 1303-2550

Türk Eczacıları Birliği Adına Sahibi
Ecz. Erdoğan ÇOLAK (Genel Başkan)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ecz. Özgür ÖZEL (Genel Sekreter)

Editör

Doç. Dr. Mustafa ASLAN

Yayın Sekreterleri

Dönsel COŞAR • Ecz. Elif SÜZMEÇELİK

Yayın Kurulu

Uzm. Ecz. Harun KIZILAY, Ecz. Nevin TAŞLIÇAY, Ecz. Mukaddes HARMANCI, Ecz. Hüseyin OLAN, Ecz. M. Şerif BOYACI, Ecz. Ali ASLAN, Ecz. Murat YÜRÜR, Ecz. M. Ekrem EŞKİNAT, Ecz. Rida ŞİMŞEKEL, Sanem Aslı MERAN, Meltem TÜRKER, Ayşen YALMAN

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Fatih AKÇAY, Prof. Dr. Göknur AKTAY, Prof. Dr. Ahmet ARAMAN, Prof. Dr. Turhan BAYKAL, Prof. Dr. Maksut COŞKUN, Prof. Dr. Rümeyşa DEMİRDAMAR, Prof. Dr. Ömür DEMİREZER, Prof. Dr. Dilek EROL, Prof. Dr. Müberra KOŞAR, Prof. Dr. M. Varol PABUÇÇUOĞLU, Prof. Dr. Sevim ROLLAS, Prof. Dr. Şahan SAYGI, Prof. Dr. E. Yasemin YAZAN

Yayın Türü

Yaygın Süreli Yayın

TEB Haberler Eki

Türk Eczacıları Birliği Yayınıdır

Hazırlık ve Baskı

Fersa Matbaacılık Ltd. Şti.

Tel: (0.312) 386 17 00 • www.fersaofset.com

Basıldığı Tarih: Mayıs 2010

Yazım Kuralları: MİSED’de yayınlanacak yazılar derginin amaçlarına uygun bir biçimde, yani açık ve anlaşılır bir dil ve biçimde yazılmış olmalıdır. Yazar(lar) okuyucuların belli kavram, tartışma ve kaynaklara aşina olduğunu varsaymamalıdır. Yazarlar kısa özgeçmişleriyle birlikte bir resim göndermelidir. Yazının daha önce herhangi bir yerde yayınlanıp, yayınlanmadığı başvuru sırasında mutlaka belirtilmelidir. Yazılar bir başlık ve yazar(lar)ın ismiyle başlamalı, yazar(lar)ın bağlı olduğu kurumlar ve akademik unvanları bu sayfanın en altında belirtilmelidir.

Tablolar ve şekiller metin içinde geçen sırayla numaralandırılmalı, metin ile ilişkilendirilmeli, bir başlığa sahip olmalı ve bir yerden alıntı ise mutlaka altında kaynağı belirtilmelidir. Dipnotlar metin içerisindeki sırayla numaralandırılmalı ve dipnotun geçtiği yerde, o kaynaçada yer almalıdır. Kısaltmalar, sadece genel olarak bilinen kısaltmalar kullanılmalıdır. Ekler ana metnin en sonunda verilmelidir. Kaynaklar, metinde satır üstünde, geçiş sırasına göre numaralandırılmalı ve metnin sonunda bu numaralar sırayla belirtilmelidir. Kaynaklar şöyle düzenlenmelidir:

Makale için; Yazarın soyadı, adının baş harfleri, makalenin tam başlığı, derginin adı (italik ve uluslararası kısaltmalara uygun olarak), cilt no, sayfa no (başlangıç ve bitiş), yıl. Birden fazla yazar adı varsa hepsi yazılmalıdır.

Stalcup AM, Chang SC, Armstrong DW, Pitha J.(s)-2 Hydroxypropyl-b-cyclodextrin, a new chiral stationary phase for reversed-phase liquid chromatography, J.Chromatogr. A, 513, 181-194, 1990.

Kitap için; Yazarın soyadı, adının baş harfleri, varsa bölüm başlığı, varsa editörün soyadı, adının baş harfleri, (ed) ibaresi, kitabın adı (italik), yayınevinin adı, şehir, varsa cilt no, sayfa no, basıldığı yıl.

Nagai T, Takayama K. A Novel Method Based on Artificial Neural Networks for Optimizing Transdermal Drug Delivery Systems, Wise DL (eds), Handbook of Pharmaceutical Controlled Release Technology, Marcel Dekker, Inc., New York, 271-285, 2000

Yazılar aşağıda yer alan adrese e-mail ya da basılı halde posta yoluyla teslim edilebilir.

Türk Eczacıları Birliği

Cinnah Caddesi Willy Brandt Sok. No: 9 Çankaya/ANKARA

Tel: 0.312.409 81 00. Fax: 0.312.409 81 09

e-mail: teb@teb.org.tr

Editörden

marslan@gazi.edu.tr

Merhaba,

Sağlık, sürekli değişen ve gelişen buna bağlı olarak bu alanda çalışan bireylerin de kendilerini geliştirmeleri gereken bir olgudur. Bundan sadece 15 yıl öncesine kadar bilgiye ulaşmak için kütüphane kapılarını aşındırdığımız, en basit bilgi kaynakları olarak salo-numuzun bir köşesinde fasiküller halinde ansiklopedi bulundurduğumuz günleri pek çoğumuz hatırlar. İnternetin hayatımıza girmesiyle birlikte, günümüzde, önümüzdeki bilgisayarın birkaç tuşuna dokunup veya cep telefonumuzdaki arama motorlarına tek kelime yazıp istediğimiz bilgiye rahatlıkla erişebilmekteyiz. Bilgiye ulaşmanın bu kadar kolay olduğu bir dönemde belki de dikkat edilmesi gereken en önemli şey, elde edilen bilgilerin ne kadar güvenilir ve bilimsel olduğudur. Meslek içi sürekli eğitim dergimiz “MİSED” tam da bu noktada ihtiyaç duyduğumuz, her biri kendi alanında uzmanlaşmış yazarların bilim süzgecinden geçmiş, güvenilir ve güncel bilgileri masamıza kadar taşıyan önemli bir kaynak olma özelliğini sürdürmektedir.

Dünyada ve ülkemizde yanlış beslenme alışkanlıklarına bağlı olarak hızla artmakta olan obezite ve di-

İÇİNDEKİLER

Şeker Hastalığı Nedir? Nasıl Meydana Gelir? Prof. Dr. Şükrü HATUN.....	4
Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisinde Oral Antidiyabetik İlaçlar Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisi Prof. Dr. Göksun AYVAZ / Uzm. Dr. Erdal KAN	8
Diabetes Mellitus'ta İnsülin Tedavisi Doç. Dr. M. Ayhan KARAKOÇ / Uzm. Dr. Ceyla KONCA	14
Tip 1 Diabetes Mellitus ve Beslenme Yrd. Doç. Dr. Hülya GÖKMEN ÖZEL	20
Diyabet Tedavisinde Kullanılan Bitkisel Ürünler ve Gıda Destekleri Doç. Dr. Mustafa ASLAN / Uzm. Ecz. Nilüfer ORHAN	27
Diyabete Bağlı İkincil Hastalıklar (Komplikasyonlar) Yrd. Doç. Dr. Mecit Orhan ULUDAĞ.....	39
Diyabet Hastalarını Bekleyen Ciddi Bir Tehlike: Diyabetik Ayak Sendromu Dr. Alper ÖKTEM.....	45
Antidiyabetik Aktivite Araştırma Yöntemleri Prof. Dr. Serap GÜR.....	49
Diyabet Tedavisinde Eczacının Rolü ve Katkısı Yrd. Doç. Dr. Kutay DEMİRKAN	53
Diyabet'te Yeni Vizyon, Yeni Hedefler ve Çözüm Yolları: Diyabet 2020 Platformu Prof. Dr. M. Temel YILMAZ.....	57
Türkiye ve Dünyada Rakamlarla Diyabet Meltem TÜRKER / Ecz. Elif SÜZMEÇELİK.....	62
Obezite ve Güncel Tedavi Yöntemleri Prof. Dr. İlhan YETKİN / Uz. Dr. Ali Rıza ÇİMEN.....	68
Obezite ile İlişkili Kronik Hastalıklar Dr. Işıl KALAN / Dr. Yusuf YEŞİL	78
Erken Yaşta Görülen Obezite: Nedenleri ve Tedbirler Doç. Dr. Arzu ONAY BEŞİKÇİ	82
Erişkinlerde Şişmanlığın Diyet Tedavisindeki Güncel Yaklaşımlar ve Fiziksel Aktivitenin Önemi Yrd. Doç. Dr. Gamze AKBULUT.....	86
Obezite Tedavisine Yardımcı Olarak Kullanılan Doğal Ürünler Doç. Dr. Mustafa ASLAN, Uzm. Ecz. Nilüfer ORHAN	91
Obezite Tedavisinde Eczacının Rolü ve Katkısı Dr. Ecz. Aygün BAYRAKTAR.....	106
Yapay Tatlandırıcılar: Estetik için mi, Sağlık için mi? Dr. Ecz. Ali Murat İRAT	111

yabet, meslek hakkı tartışmaları yaptığımız bu dönemde biz eczacıların sağlık danışmanlığı yapabileceği çok önemli iki temel konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu düşünceden hareketle elinizde tutduğunuz sayıda obezite ve diyabet her yönüyle tartışılmıştır. Güncel tedavi yöntemlerinin yanında tedaviye yardımcı olabilecek doğal ürünler hakkında da derinlemesine bilgiler okuyuculara sunulmuştur. Özellikle zayıflama amacıyla piyasaya gıda desteği adı altında sürülen ürünlerin güvenilirliği ve içerdikleri bitkilerin etkinlikleri detaylarıyla anlatılmıştır. Ayrıca eczacının bu hastalıkların önlenmesi, erken teşhisi ve tedavisinde üstleneceği rol ve elde edeceği başarı, eczanelerimizin hakkettikleri sağlık danışmanlığı merkezi olma sürecini hızlandıracaktır. Bu düşüncelerle elinizdeki bu sayıdan en yüksek derecede istifade etmenizi temenni eder, sonbahar sayımızda yeni bir konu ile yeniden görüşmeyi umut ediyorum.

Saygılarımla,

Doç. Dr. Mustafa ASLAN
Editör